

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ**

МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ІСТЕРІ ДЕПАРТАМЕНТІ

«МӘДЕНИЕТТЕРДІ ЖАҚЫНДАСТЫРУ ОРТАЛЫҒЫ» МЕМЛЕКЕТТІК МУЗЕЙІ» РМҚК

**«МӘДЕНИЕТТЕРДІ ЖАҚЫНДАСТЫРУ ОРТАЛЫҒЫ»
МЕМЛЕКЕТТІК МУЗЕЙІНІҢ**

**2017 жылы
АТҚАРҒАН ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ЕСЕБІ**

Алматы, 2017

МАЗМҰНЫ

НЕГІЗГІ АҚПАРАТ

Тұжырымдама

Мәдениеттерді жақындастыру орталығының бағдарламалық басымдықтары

I. ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСЫ

- 1.1. ЮНЕСКО және ИСЕСКО-мен ынтымақтастық
- 1.2. Ғылыми жобалар
- 1.3. Халықаралық конференциялар ұйымдастыру
- 1.4. Ғылыми конференцияларға қатысу
- 1.5. Баспа қызметі
- 1.6. Монографиялар
- 1.7. Ғылыми басылымдар

II. МӘДЕНИ - БІЛІМ БЕРУ ҚЫЗМЕТІ

- 2.1. Семинар, тренинг, форумдар
- 2.2. Дәрістер
- 2.3. Дөңгелек үстелдер
- 2.4. БАҚ-пен жұмыс істеу

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздік жылдары халықаралық қауымдастықтың құрметті мүшесіне айналды. Қазақстан Республикасының жүргізіп отырған бейбітшілік және келісім саясатын ескере отырып БҰҰ Бас Ассамблеясы Қазақстан Президентінің үстіміздегі онжылдықты (2013 – 2022 жж.) мәдениеттерді жақындастырудың Халықаралық онжылдығы деп жариялау ұсынысын қабыл алды.

Қазақстан Республикасының мәдениет және спорт Министрлігі ЮНЕСКО қарамағындағы Халықаралық мәдениеттерді жақындастыру орталығын (II категория) құруды ұсынды. Мәдениеттерді жақындастыру Орталығы 2015 жылы 29 желтоқсанда Үкіметтің №1117 қаулысына сәйкес Алматы қаласында бұрынғы Республикалық кітап музейі негізінде құрылды. Ғимарат Республикалық маңызы бар тарихи және мәдени ескерткіштері қатарында (мекен-жайы Қабанбай батыр көш. 94 үй).

Мәдениеттерді жақындастыру орталығының тұжырымдамасы

Орталықтың басты қызметі – халықаралық аренада тұрақты мәдени даму саласындағы ауқымды мәселелерді шешуде ғалымдар мен мамандардың мәдениетаралық белсенді диалогын үйлестіру болып табылады.

Орталық арқылы аймақ ішінде және тысқары жерлердегі мекемелермен кәсіби тығыз әріптестік байланыс орнату, оның ішінде діни бірлестіктермен, ғылыми-зерттеу және талдамалық институттармен, жетекші жоғары оқу орындарымен, этномәдени орталықтармен және ҮЕҰ- мен келесі жұмыстарды жүзеге асыратын болады:

- * Орта және Орталық Азия аумағында тұратын халықтардың бейбіт өмір сүру және Мәдениеттердің өзара рухани баюының ғасырлық тәжірибесін зерттеу және сақтау;
- * Аймақ елдері арасындағы мәдени, ғылыми және білім беру байланыстарын жандандыру;
- * Ғылыми-зерттеу және ксенофобия, экстремизмге қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ұсыныстар әзірлеу;
- * Орталық Азияның мәдени әртүрлілігін зерттеу және сақтау мақсатында мәдениет, ғылым және білім саласындағы Халықаралық ынтымақтастықты кеңейту;
- * Мәдениет пен өнер индустриясында адами ресурстарды дамыту арқылы мамандарды даярлау және қайта даярлау;
- * Мәдени мұраны сақтау, қалпына келтіру және сақтау саласында озық технологиялармен алмасу үшін тренингтер мен семинарлар ұйымдастыру;
- * Мәдениет және білім саласындағы сарапшылардың халықаралық ғылыми тәжірибе алмасуы үшін қызмет жүйесін ұйымдастыру;
- * Осал топтарды, әсіресе жұмыссыз жастарды, зейнеткерлерді және мүмкіндігі шектеулі адамдарды мәдениет және өнер индустриясы жүйесіне тарту;
- * Орталық Азияның мәдени әртүрлілігін көрсететін жаһандық ақпараттық деректер базасын құру;

- * Конфессияаралық келісім және аймақтағы елдердің мәдениеттерін жақындастыруды нығайтуға бағытталған шараларды ұйымдастыру және өткізу;
- * Этносаралық және конфессияаралық қарым-қатынастарды нығайту үшін ғылыми жетістіктер негізінде диалог алаңын жасау;
- * Басқа да аймақтық орталықтармен тәжірибе алмасу бағдарламалары;
- * КОКН Консультативтік органдары және ЮНЕСКО-ның 2-санатындағы институттарымен мүше мемлекеттер қызметін бақылау;

Мәдениеттерді жақындастыру орталығының басымдықтары

1. Ғылыми зерттеулер:

- жан-жақты зерттеулер жүргізу және дінаралық және мәдениетаралық диалог туралы жаңа деректерді дайындау;
- өңірде және одан тыс жерлерде өзара түсіністік пен бейбіт қатар өмір сүруге ықпал ету үшін дәстүрлер, құндылықтар және мәдени стереотиптер бойынша Орталық Азиядағы озық тәжірибелерге сүйене отырып дінаралық диалог бойынша ұсыныстар мен нұсқаулықтарды дайындау;
- өңірге қатысты мәдениетаралық құзыреттілікті дамытуға жәрдемдесу;
- Орталықты әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі жұмысына ғылыми кеңесшілерді ұсыну үшін аймақтық және халықаралық ғылыми-зерттеу жұмыстарын дайындаудағы негізгі құрамдас бөлігі ретінде тарту;
- ЮНЕСКО-ның «Жібек жолы» онлайн-платформасының халықаралық желісінде Орталық Азия бойынша үйлестіруші қызметін атқару;
- Жібек жолы бойынша интерактивті Атлас құруға ат салысу.
- «Ұлы қоныс аудару» жобасы бойынша кездесулер ұйымдастыру.

1. Әлеуетті арттыру

- ЮНЕСКО базасында әзірленген ресурстардың көмегімен Орталық Азиядағы дінаралық және мәдениетаралық диалог бойынша әлеуетті арттыру бойынша семинарлар мен тренингтерді ұйымдастыру.
- Дінаралық және мәдениетаралық диалог бойынша оқу материалдарын дайындау.

2. Ақпараттық алмасу орталығы

- Анықтамалық ғылыми жарияланымдарды шығару (кітаптар, бюллетендер, газеттер және т.б.)

3. Ынтымақтастық пен әріптестік. Мүдделі тараптармен ынтымақтастық орнату:

- Қазақстан халықтарының Ассамблеясы;
- Неміс орталығы;
- Корей орталығы;

- Орталық Азиядағы ЮНЕСКО кафедралары;
- 2-санаттағы білім беру орталығы Азия-Тынық мұхит аймағында халықаралық түсіністікке қол жеткізуге;
- KAICID (Король Абдалла Бен Абдулазиз Халықаралық мәдениетаралық және дінаралық диалог орталығы);
- ЮНЕСКО бастамаларын қолдауға арналған университеттер қауымдастығы.

4. Орталық қатысатын негізгі іс-шаралар:

- Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің конгресі, Астанада (әрбір екі жылда)
- Конфессияаралық үйлесімді қарым-қатынастар апталығы сияқты маңызды халықаралық күндер мен апталарды атап өту (ақпанның екінші аптасы),
- Халықаралық бейбітшілік күні (21 қыркүйек)
- Халықаралық толеранттылық күні (16 қараша)
- «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан және Орталық Азия діндері» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы. Алматы, 2017 жылғы 12-13 маусым
- Халықаралық симпозиум «1253-1254 ж.ж. Гийом де Рубруктың Қазақстан арқылы Қарақорымға саяхаты: ортағасырлық Қазақстан мен Францияның мәдениеттерін жақындастыру». Астана. ЭКСПО-2017 көрмесі. Францияның павильоны, 4-5 қыркүйек, 2017ж.

ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫ

Орталықтың ғылыми-зерттеу жұмыстарының алдағы жылдарға арналған басым бағыттарының бірі Қазақстандағы және Орталық Азиядағы көршілес елдердегі әлемдік діндер тарихын, сондай-ақ осы өңірдегі дінаралық диалогты қалыптастыру мен дамыту ерекшеліктерін зерттеу болып табылады.

«Мәдениеттерді жақындастыру орталығы «Мемлекеттік музейінің» ұжымы: Байпақов К.М., Ерофеева И.В., Терновая Г.А., Савельева Е.А. «Қазақстанның ежелгі және орта ғасырлардағы діндері» атты іргелі монографиясын дайындады.

Кітапта алғаш рет Қазақстан аумағында антикалық және орта ғасырларда кездесетін діндерді арнайы кешенді зерттеу ұсынылған. Соңғы жылдарда тарихи зерттеулердің әдіснамасы мен теориясы мәселелерінде адам тарихындағы проблемаға байланысты пәнаралық тәсілдерді қолдану қажеттілігі атап өтілді. Қазақстан халқының мәдениеті мен рухани саласын дамыту тарихи оқиғалардың аясында көрсетілді. Жұмыста археологиялық, этнографиялық, қасиетті мәтіндер, жазбаша дереккөздердегі деректер қолданылды. Халықтың дүниетаным көзқарасын қайта құрудың негізі өмір салты, салт-дәстүр, өнер, діни нысандар: табиғи ескерткіштер, сәулет.

Алғашқы діни сана мен ежелгі діндердің формалары алғашқы кезеңдерде пайда болды. Негізгі ежелгі діндер: анимизм, тотемизм, фетишизм және сиқырлықты қамтиды.

«Үнді-иран қоғамдастығының дәуірінде» (3-2 мыңжылдық) ортақ дін негізінде бірдей эстетикалық көзқарастар, бірдей мораль, ұқсас дүниетаным көзқарастары болған. Жалпы дін өздерінің ғарыштық доктриналары, пантеондары, тотемдары, рухтары, кейіпкерлері туралы аңыздармен әртүрлі жергілікті діндерді қамтиды.

Орта ғасырлардағы діни көзқарастарды зерттеуде жазбаша дереккөздер ерекше маңызды.

Будда, христиандық және ислам діні әлемдік діндерге жатады. Олар әлемдік деп аумақтық таралуынан, дінді ұстаушылардың санына байланысты емес әр түрлі ұлттардың діндерді ұстауына қарады. Қасиетті әлемнің ұстанымында адамның өмірін және мінез-құлқын реттейтін нұсқаулықтардың негізгі компоненті ұлтшылдық болып табылады.

Әлемдік діндерді қабылдағанға дейін еуразиялық даланың түрік-моңғол көшпенділерінің сенімі тәңіршілдік болды, өмірлік ұстанымы - табиғатпен бірлікте, ата-бабалардың рухтарын құрметтеу. Тәңіршілдік басқа да діни жүйелермен қарым-қатынаста болады. Бұл жалпы адамгершілік құндылықтар мен моральге байланысты.

Бұл кітап, шын мәнінде, энциклопедиялық басылым болып табылады, яғни тас ғасырынан орта ғасырға дейінгі діни нанымдар мен діндердің әртүрлілігін жүйелі шолуға әкелді. Археологиялық деректерде және жазбаша дереккөздерде сәйкес бір геосаяси кеңістікте тұратын халықтардың арасын жақындастыру, өзара ықпал ету, түрлі мәдениеттер мен діндердің өмір сүру процестері байқалады. Неғұрлым егжей-тегжейлі қарауды талап ететін кейбір мәселелер арнайы басылымдарда қамтылады. Көптеген ғасырлар бойы Қазақстан Азия мен Еуропа арасындағы байланыстырушы буын болды, түрлі халықтардың, мәдениеттер мен діндердің бейбіт қарым-қатынасының үлгісі болды.

1.1. ЮНЕСКО және ИСЕСКО-мен ынтымақтастық

Академик Байпақов К.М. және Орталықтың қызметкерлері жалпы орта білім беру бағдарламалары мұғалімдеріне арналған оқу құралын құруға қатысты. Оқулықтың атауы «Потенциальное влияние объектов Всемирного наследия на образование в духе глобального гражданства в Республике Казахстан». Алматы, 2017.

ЮНЕСКО-ның (ARCEIU) қамқорлығымен Азия-Тынық мұхит орталығы халықаралық өзара түсінушілік орталығы мәдени мұраның әртүрлі нысандарын дамытуға және әлемдік мәдени мұра бойынша оқу материалдарын таратуды дамыту арқылы мұғалімдерге Азия аймағының тарихы мен мәдениетіндегі тәжірибелерін беруге тырысады.

2017 жылы ЮНЕСКО және ИСЕСКО бойынша Ұлттық комиссия жанындағы Бүкіләлемдік мұра комитеті (ЮНЕСКО) және Ғаламдық азаматтық саласындағы білім беру туралы материалдар дайындады және ол мәдени мұраны зерделеу арқылы ғаламдық азаматтықты оқыту барысында мұғалімдер пайдалануы мүмкін.

Бұл басылымға Қазақстанның әлемдік мұраларының әртүрлі сайттары арқылы мәдени әртүрлілікті оқыту бойынша оқыту курстарының мысалдары ғана емес, сондай-ақ Қазақстанның материалдық емес мұрасының ғаламдық азаматтықты оқытудың негізі ретінде қарастырылады. Оқу материалдары студенттер арасында жаһандық азаматтықты нығайтуға арналған сабақтарды ұйымдастыру үшін пайдалы болады, сондай-ақ жаһандық азаматтық рухында білімнің негізгі тұжырымдамалық негіздерін ұсынады: танымдық, әлеуметтік-эмоционалдық және мінез-құлық.

Бұл кітап Орталық Азиядағы жаһандық азаматтық тұжырымдамасын нығайтуға қызмет етеді деп үміттенеміз, бұл студенттерге алдын-ала қарсылықтарды қабылдамауға және бейбітшілікпен өмір сүруге үйренуге мүмкіндік береді.

1.2. Ғылыми жобалар

Орталық қызметкерлері Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым министрлігі мен Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі жобаларына гранттық қаржыландыру конкурсына қатысты.

1. «Ұлы Жібек Жолы бойындағы қалалар»: қасиетті дәстүрлердің сақтаушысы және діндер мен рухани мәдениеттерді жақындастырудың орталығы»

2. «Ежелгі және ортағасырдағы Орта Азиядағы халықтардың қатынас үлгілерін жасау: дәстүрлердің өзара әрекеттестігі және мәдениеттер диалогы».

3. «Орталық Азия елдері өнеріндегі зооморфты бейнелер: мәдениет пен өркениет диалогы».

4. «Қазақ хандығының қалалары: кенттену дәстүрлері, мәдениеттер мен діндерді жақындастыру».

5. «Ішкі Еуразия халықтарының тарихындағы (қалыптасу, өркендеу, трансформация) әлеуметтік-мәдени құбылыс ретіндегі дала дарабозы».

6. «Қазақ даласының көне және орта ғасырлардағы көшпенділерінің көліктері мен коммуникациялары».

1.3. Халықаралық конференциялар ұйымдастыру

2017 жылы «Мәдениеттерді жақындастыру орталығы» мемлекеттік музейі» бірнеше халықаралық конференциялар ұйымдастырып өткізді.

1.Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі және Алматы қаласындағы ЮНЕСКО-ның Кластерлік бюросының қолдауымен 2017 жылы 12-13 маусымда «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өткізілді.

Конференцияны Алматы қаласы әкімдігінің Дін істері басқармасының басшысы Есенбеков А.Е. құттықтау сөзбен ашты. Алматы қалалық Кластерлік бюросының өкілі - Плохих А.С. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Ғылым ордасының» бас директоры Төлтаев Б.Т. сөз сөйлеп, өз ойларын ортаға салды. Конференцияға сегіз мемлекеттің ғалымдары қатысты: Әзербайжан Ұлттық ғылым академиясы, З.М.Буниятов атындағы шығыстану институты директорының орынбасары, тарих ғылымдарының докторы Мұстафаев Ш.М, Қазан федералдық университеті, А.Х. Халиков атындағы археология институты директорының орынбасары, Татарстан Республикасы ғылым академиясының корреспондент мүшесі, профессор Ситдиқов А.Г., Алтай мемлекеттік университетінің дінтану кафедрасының меңгерушісі, профессор Дашковский П.К., А. Халиков атындағы археология институты директорының орынбасары, т.ғ.д. Хузин Ф.Ш, Ресей ғылым академиясы, археология институтының ғылыми жетекшісі, т.ғ.д. Кызласов И.Л., Өзбекстан ұлттық археология университетінің профессоры, т.ғ.д. Сүлейменов Р.Х., Қырғызстан Республикасы тарих және мәдени мұра институтының бөлім меңгерушісі, профессор, т.ғ.д. – Аманбаева Б.Э., АҚШ зерттеушілері Том Дэвис, Чарльз Стюарт, Стивен Гилберт, физика-математика ғылымының кандидаты Ренато Сала (Италия), Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің аға ғылыми қызметкері, тарих және шығыстану магистрі Жан-Марк Деом (Бельгия).

ҚР ҰҒА академигі, Мәдениеттерді жақындастыру орталығының директоры Байпақов К.М, тарих ғылымының кандидаты И.В.Ерофеева, тарих ғылымының кандидаты Новоженев В.А., тарих ғылымының кандидаты Нұржанов А.Ә., PhD докторы А. Сыдықов баяндама жасады.

Конференция соңында конференцияның қарары қабылданды.

2. 4 қыркүйекте Астана қаласында ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесі аясында Француз павильонында «Ұлы Жібек жолы: Ортағасырдағы мәдениеттерді жақындастыру және диалог» (Гильом де Рубрук саяхаты 1253ж.) Халықаралық симпозиумы өтті. Симпозиумды Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт вице-министрі А.Р.Райымқұлова құттықтау сөзбен ашты. Қазақстандағы Францияның төтенше және өкілетті елшісі Франсис Этьен, Француз павильонының бас комиссары Паскаль Лоро, Алматыдағы ЮНЕСКО-ның Кластерлік бюросының директоры Криста Пиккат, Қазақстан Республикасы ЮНЕСКО және ИСЕСКО істері жөніндегі Ұлттық комиссиясының бас хатшысы Ә.Өтегенова, «Мәдениеттерді жақындастыру орталығы» мемлекеттік музейінің директоры, ҚР ҰҒА академигі К.М.Байпақов қатысты. Симпозиумда Франция тарапынан Светлана Горшина және Франсуаза Ленобль Предин, Қазақстан тарапынан К.М.Байпақов., Б.Е.Көмеков, В.А.Новоженков, Д.А.Воякин, Г.А.Капекова, Нұғман Б, С.А.Қалиева, М. Акишевтар баяндама жасады.

3. 2017 жылы 21-23 қыркүйекте «Мәдениеттерді жақындастыру орталығы» мемлекеттік музейінің ұйымдастыруымен «Ұлы Жібек жолындағы сұхбат» атты конференция өтті. Конференцияға Орталықтың қызметкерлері белсенді қатысып, Г.А.Капекова, В.А.Новоженов, И.В.Ерофеева баяндама жасады.

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласына байланысты ұйымдастырылған ғылыми конференцияларға Орталықтың қызметкерлері белсенді қатысты. «Есік» мемлекеттік тарихи-мәдени қорық музейіндегі «Жаңғырту векторлары: сақтау, стандарттардан бастап туристік потенциалды дамытуға дейін» тақырыбында өткен семинарға «Мәдениеттерді жақындастыру орталығы» директорының орынбасары, PhD А.Ж.Сыдықов қатысты.

1.4 Ғылыми конференцияларға қатысу

Байпақов К.М.

1. 15-16 май, Ташкент, Самарқанд. Халықаралық конгреске қатысты «Культурное наследие Узбекистана – путь диалогу между народами и странами». Баяндама оқыды: «Сырдарья: сближения культур и народов в древности, средние века и в новое время».
2. 12-13 маусым, Алматы «Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути». Орталық ұйымдастырды, «Взаимодействие культур и религии Казахстана на Великом Шелковом пути» атты баяндама жасады.
3. Шығыс Қазақстан облысының басшылығымен «Археология саласындағы 2017 жылы ғылыми зерттеулерді дамыту жоспары» жобасын жүзеге асыру бойынша кездесуге қатысты. 16 маусым 2017ж.
4. 28-29 қыркүйек Самарқандта Орталық Азияны зерттеудің халықаралық институты (ЮНЕСКО) және Ұлы Жібек жолының өркениеті өткеннен болашаққа, жаратылыстану, әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар

перспективалары ұйымдастырылды. Баяндама жасалды «Великий Шелковый путь: Казахстанские памятники Фергано-Сырдарьинского коридора».

5. 4 қыркүйек. Астана. ЭКСПО-2017. Франция Павильоны. Халықаралық симпозиум «Ұлы Жібек жолы: ортағасырдағы мәдениеттерді жақындастыру және диалог» Гильом де Рубруктың саяхаты 1253 ж.».
6. 17 қазан 2017 ж. Париж. Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «ЮНЕСКО – Казахстан и модернизация общественного сознания: модель Нурсултана Назарбаева» Баяндама жасалды «Взаимодействие Республики казахстан и ЮНЕСКО». Мәдени мұраны зерттеу және мәдениеттерді жақындастырудың мәдениетаралық диалогын нығайту.
7. МИЦАИ. 20-ші академиялық сессиясының отырысына қатысты. 2017 жылғы 29 қыркүйек. Самарқанд, Өзбекстан.
8. «Жастар саммиті 2017» қатысты. «Культурное и сакральное наследия в Казахстане» баяндама. 20 желтоқсан 2017 ж.

Ерофеева И.В.

1. Баяндама: «Культурные и ритуальные предметы монастыря Аблайкит: функциональное назначение и символика» на Международной, научно-практической конференции «Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути» 12-13 маусым 2017 ж., Алматы.
2. Баяндама: «Тархан Жанибек Кошкарулы как историческая личность» на Международной научно-практической конференции «Шакшак Жанибек – великая личность Великой степи» 14 қыркүйек 2017ж. Қостанай.
3. Баяндама: «Война историй на Великом Шелковом пути» на Международной конференции при участии ЮНЕСКО «Беседы на Шелковом пути. Мир без войны». 21-23 қыркүйек 2017ж., Алматы.

Новоженов В.А.

1. Ресей, Челябинск-Аркайым. VIII аркайым оқулары. 2017 жылғы 25-30 мамыр. Конференцияда баяндама тезистері мен мақалалары жарияланады: «Древнейшие возникшие Евразийской степи» // *Горизонты цивилизации*, № 8, – Челябинск: Аркаим, 2017. – С. 170-220. (ISSN: 2413-0125).
2. Алматы. Халықаралық практикалық конференция «Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути», 12-13 маусым 2017 жыл. Баяндаманың мәтіні: «Индоиранская мифологическая традиция в петроглифах Казахстана и Центральной Азии: миф о сотворении человека и о «чудесной» повозке» // Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути / К.М.Байпаков (ред.), В.А.Новоженов (отв. ред.).

- халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары 12–13 маусым 2017 ж. – Алматы: ЮНЕСКО қамқорлығымен Мәдениеттерді жақындастыру орталығы, 2017. – С. 334-358.
3. Ресей, Москва. ММУ және ҚҰ ҰҒА археология институты. Жануарлар стилінің шығу тегі туралы дөңгелек үстел 2016 жылдың желтоқсанында. Баяндама: «Казахская степь и происхождение скифо-сакской изобразительной традиции» // Ресей ғылым академиясының археология институтында және Мәскеу мемлекеттік университетінің археология кафедрасында өткен дөңгелек үстел. Желтоқсан 2016 жыл. // КСИА. – М: Археология институты, ММУ, 2017. – баспасөзде.
  4. Турция, Измир. 2017 жылдың маусым айында VI Еуразиялық археология конгресінің (ICEA) жұмысына қатысу баяндамамен «Bronze Age Trans-Eurasian Communications». Жарияланды в: Sixth International Congress of Eurasian Archaeology. Eurasian Prehistory, ICEA 2017 BUCA, Abstracts / A. Semih Güneri (Editor). – Izmir: Dokuz Eylül University, 2017. – P. 56-58.
  5. Астана, ЭКСПО. Қазақ-француз ғылыми семинарына және көрмесіне қатысты «Ұлы Жібек жолы: ортағасырдағы диалог және мәдениеттерді жақындастыру» Гильом де Рубруктың саяхаты 1253 ж.» Франция Павильоны ЭКСПО, 3-7 қыркүйек 2017 жыл баяндама: «Коммуникации и транспорт на Великом Шёлковом пути: мифы и реалии».
  6. Ресей, Барнаул. 2017 жылғы 1-5 қазан аралығында 5-ші Бүкілресейлік археологтар съезіне қатысу А.В Фрибуспен бірлесіп жарияланған баяндамамен «Изобразительные памятники Казахской степи – маркёры миграций населения» // V (XXI) Бүкілресейлік археологиялық конгресі [Электронды ресурс]: ғылыми еңбектер жинағы / отв. Ed. А.П. Деревянко, А.А.Тишкин. - Электрон. мәтін. дан. (36,739 МБ). - Барнаул: FGBOU VO «Алтай мемлекеттік университеті», 2017. – С. 761-762.
  7. Франция, Париж. 2016 жылдың 29-30 қарашасында ЮНЕСКО-ның халықаралық конференцияларына қатысуы жарияланған баяндамамен бірге Б.М. Байыпақовтың авторы: «О древнейших коммуникациях Евразии» // Ежелгі Таяу Шығыстағы керемет қоныс: қозғалыс, алмасу және әлеуметтік өзгерістер. Халықаралық конференция материалдары. - Париж. ЮНЕСКО. 29-30 қараша 2016 ж. – Алматы: фонд Культура, 2017. – С. 178-210.
  8. Польша, Краков. Орталық Азияның ежелгі өнер тарихына арналған халықаралық конференцияға қатысу 29-30 қараша 2016 ж. М.В.Белелбаевамен бірлесіп, баяндамамен: «Figurative Monuments and Rock Art's traditions of Kazakh Steppe». In: *Proceedings of the International Conference in Krakow*. 29-30 of November 2016. Krakow, 2017: in print.
  9. Ресей, Москва. 2017 жылғы 12-14 желтоқсанда Ресей ғылым академиясының археология институтының скиф-сармат бөлімінің 70

жылдығына арналған халықаралық конференцияға қатысты. Баяндама «Модель взаимодействия ранних кочевников в Казахской степи»

Капекова Г.А.

1. Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом шелковом пути», тема статьи «THEOLOGICAL WAYS OF AN ORNAMENT» автормен бірге;
2. Халықаралық симпозиум «Великий Шелковый путь: диалог и сближения культур средневековья (Гильом де Рубруктың саяхаты 1253ж.)», Астана, 4 қыркүйек ЭКСПО 2017 ж. Баяндама тақырыбы: «Рухани жанғыру: формирование и развитие этнического туризма в Казахстане».
3. II Халықаралық Жастар Форумы ЮНЕСКО «Сотрудничество молодежи в области укрепления межкультурного диалога и профилактики насильственного экстремизма», Алматы 8 қыркүйек 2017 ж. Баяндама «Роль молодежи в профилактике насильственного экстремизма»;
- форумның аясында орыс тілінде фильм даярланды: <https://drive.google.com/drive/u/2/folders/0B03OKAm0y5QKUFh1TGN5NW83YUE>;
4. Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «**Международные отношения в Центральной Азии: история и современность**» Абай атындағы Қазақ Ұлттық Педагогикалық университеті. Тарих және құқық институты. Бүкіләлемдік тарих кафедрасы. Мақала: «Представления и теории происхождения орнамента».

Калиева С.А.

1. Калиева С.А., Бияхметов Р.И. Қазақстан Республикасында бейресми жұмыспен қамту. МНПК «Инновационная экономика и гуманизация общества: глобальный мир и Казахстан», Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, ҚР ҰҒА академигі, экономика ғылымдарының докторы, профессор О. Сабденнің 70 жылдығына арналған. 20 мамыр 2017ж. Экономика институты. Алматы.
2. Калиева С.А. Қазақстан Республикасының білікті кадрларға деген мұқтаждықтарын айқындау тәсілдері (ұсынымдар). Сарапшылардың дөңгелек үстелі «Здравоохранение: между качеством и доступностью». 25 мамыр 2017 ж. Саясатты талдау және стратегиялық зерттеулер орталығы "Нұр Отан", Астана.
3. Калиева С.А. «Қазақстан Республикасындағы туризмді дамыту тұжырымдамасын іске асыру бойынша сарапшылардың ұсыныстары». Халықаралық симпозиум «Ұлы Жібек жолы: ортағасыр мәдениеттерін

- жақындастыру және диалог (Гильом де Рубруктың саяхаты 1253 ж.))». 4 қыркүйек. Франция Павильоны «Астана-2017», Астана.
4. Калиева С.А. Мигранттарға білім беру мен мәдениет арқылы әлеуметтік интеграциялауға жәрдемдесу стратегиясын жүзеге асыру бойынша ұсынымдар, жаһандық үрдістердің алдында көші-қон саясатын жетілдіру. Сессия ЮНЕСКО «Роль образования, культуры и медиа в борьбе с мифами о миграции и противодействию насильственному экстремизму» аймақтық тақырыптық семинар шеңберінде «История двух кризисов: миграция и насильственный экстремизм. Взаимосвязь миграции, образования и развития и предотвращение насильственного экстремизма» жоба бойынша USAID «Достоинство и права», Халықаралық көші-қон ұйымының (МОМ) Орта Азия аймақтық үйлестіру кеңесі / Біріккен Ұлттар Ұйымының Көші-қон жөніндегі агенттігі ЮНЕСКО және БҰҰДБ 19 қыркүйек 2017 ж. Астана. Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің кітапханасы (Назарбаев орталығы), Астана қаласы.
  5. Калиева С.А. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің және ЮНЕСКО-ның Алматыдағы Кластерлік бюросының қолдауымен өткізілген «Ұлы Жібек жолындағы Орта Азия мен Қазақстандағы діндер». 12.06.2017 ж. Алматы.

Нұржанов А.А.

1. Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «Развитие мировой исторической науки: уроки истории и альтернативы». Алматы, 28 сәуір 2017.
2. Халықаралық ғылыми-әдістемелік конференция «IX Оразбаевские чтения» по теме «Современные методы и подходы в изучении историко-культурного наследия Казахстана и сопредельных стран», Алматы, 30 сәуір 2017.
3. 3. Еуразиялық даланың ортағасырлық археологиясы III Халықаралық конгресі «Между Востоком и Западом: движение культур, технологий и империй». Владивосток қаласы, РФ. 1-7 май 2017 ж.
4. 4. Оңтүстік-Батыс Сібір мен оған іргелес өңірлер халықтарының тарихы мен мәдениеті (Қазақстан, Монғолия, Қытай). Халықаралық ғылыми-практикалық конференция (22-24 май 2017 жыл.). – Таулы Алтай, 2017.
5. Халықаралық конференция «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орталық Азиядағы діндер». Алматы. 12 маусым 2017.
6. Бүкілресейлік конференция VII Халиков оқулары «Средневековые археологические памятники Поволжья и Урала: проблемы исследований, сохранения и музеефикации». 1-4 тамыз 2017. Казань, РФ.
7. «Отандық туризмді дамытудағы музейлердің рөлі» атты Республикалық форум. Алматы қаласы. 15 қыркүйек 2017 жыл.

Сыдықов А.Ж., Нурпеисов М.М.

1. Республикалық ғылыми-практикалық «Ішкі туризмді дамытудағы мұражайлардың рөлі» атты конференция.
2. ЮНЕСКО-ның «Жастардың мәдениетаралық диалогты нығайту және зорлық-зомбылықты болдырмау саласындағы ынтымақтастығы» II Халықаралық жастар форумы. Алматы 8 қыркүйек 2017 ж. Баяндама тақырыбы «Экстремизмнің алдын алудағы жастардың рөлі»; форумның нәтижелері орыс, ағылшын тілдеріндегі фильм дайындалды:
<https://drive.google.com/drive/u/2/folders/0B03OKAm0y5QKUFh1TGN5NW83YUE>;

1.5 Баспа қызметі

2017 жылы «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарын жинақтап, шығаруға дайындалды. Жинаққа 29 мақала енгізілді. Жинақ 2017 жылдың соңында «ЭкоЖан» баспасынан 200 таралыммен шықты.

1.6 Монографиялар

1. Байпаков К.М., Авизова А.К., Ақылбек С.Ш. «Археологические исследования городищ Пшакшитобе и Бесиншитобе в Отрарском оазисе». Алматы, 2017.
2. Байпаков К.М., Камалдинов И.Р. «Великое искусство Казахстана в Южном Казахстане, в округах Фараб-Отырар и Шавгар – Туркестан». Алматы, 2017.
3. Байпаков К.М. т.б. «Потенциальное влияние объектов Всемирного наследия на образование в духе глобального гражданства в Республике Казахстан». Жалпы және орта білім беретін оқу орындары үшін оқу құралы. Алматы, 2017.

1.7 Ғылыми басылымдар

2017 жылғы мәдениеттерді жақындастыру орталығы қызметкерлерінің жарияланған материалдары:

1. Байпаков К.М., Воякин Д.А. Средневековые города Северо-Казахстанском отрезке Великого Шелкового пути Академ. наук РК Алматы, 2017. №1. 160-167 б.
2. Байпаков К.М., Воякин Д.А. Камалдинов И.Р. Исследование фортификации на городищах Отрартобе, Күик-Мардан, Куирыктобе, Алтынтобе в 2016. II ҚР ҰҒА. Алматы, 2017. 168-175 б.
3. Байпаков К.М., Авизова А.К. Тамгообразные знаки на керамике с памятников Отрарского оазиса. Поволжская археология. Казань, 2017. №3 (21) 141-153 б.
4. Байпаков К.М., Терновая Г.А. Казахстан. // Религии Центральной Азии и Азербайджана//Зороастризм и верования маздеитского круга. Самарканд, 2017.
5. Байпаков К.М. Великий Шелковый путь: Казахстанские памятники Фергано-Сырдарьинского коридора Цивилизация Великого Шелкового пути из прошлого в будущее: перспективы естественных, общественных и гуманитарных наук. Самарканд 2017. 294-322 б.
6. Байпаков К.М. Распространение ислама в средневековых городах Казахстана//Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути. Алматы, 2017. 10-23 б.
7. Байпаков К.М., Савельева Т.В. Религии в городах Северо-восточных Жетысу – Семиречья (Илийской долины) в XIII-XIV вв. // Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути. Алматы, 2012. 24-41б.
8. В печати разделы: первобытные религии, Маздеизм; Буддизм; Христианство; Ислам. Сборник «История религии Казахстана»
9. 2 мақала «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер» жинағында.
- 10.Ерофеева И.В. Рыцарь «звания чести». Казахский батыр Бокенбай Карабатырулы. Алматы: SERVICE PRESS, 2017. 280 б.
- 11.Ерофеева И.В. Система ханской власти у казахов кочевников и ее терминологическое оформление в XV-XVIII веках //Казахстан в мировой истории: вечные ценности и новые горизонты. Сборник докладов. М., 2017. 181-198 б.
12. Ерофеева И.В. Буддийские монастыри ойратов в Семиречье (середина XVIII – середина XIX в. //Монголика XVIII: сборник статей. СПб.: Петербургские востоковедение, 2017. 35-48 б.
- 13.Ерофеева И.В. Культовые и ритуальные предметы буддийского монастыря Аблайкит: функциональное назначение и символика //Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути. /Ред. К.М. Байпаков. Сборник статей. Алматы, 2017. 82-93б.

- 14.Ерофеева И.В. Исторические этапы исламизации тюркоязычного населения Казахстана / Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шелковом пути. /Ред. К.М. Байпаков. Сборник статей. Алматы, 2017. 72-82 б.
- 15.Ерофеева И.В. Памятники тибетского буддизма в Семиречье: Текелийская стела и иконографическая панорама Тамгалытас //История и археология Семиречья. Вып. 5. Алматы, 2017. б
- 16.Капекова Г.А., Нусипбаева К.Р. «Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом шелковом пути». Тема статьи «THEOLOGICAL WAYS OF AN ORNAMENT», в печати. Алматы: Центр сближения культур, 2017,-19 б.
17. Капекова Г.А. «Рухани жанғыру: формирование и развитие этнического туризма в Казахстане». По материалам Международной симпозиум «Великий Шелковый путь: диалог и сближения культур средневековья (путешествие Гильома де Рубрука 1253 год)». Астана: Павильон Франции ЭКСПО 2017. Мәдениеттерді жақындастыру орталығы 2017 - 7 б.
- 18.Капекова Г.А. Международная научно-практическая конференция «Международные отношения в Центральной Азии: история и современность». В печати. Сборник научных трудов. Тема статьи «Представления и теории происхождения орнамента». Алматы: Абай атындағы Ұлттық педагогикалық университеті 2017,- 12 б.
- 19.Кластерное Бюро ЮНЕСКО, утверждено ЮНЕСКО Париж, Франция II UNESCO YOUTH FORUM IN ALMATY. Фильм – интервью. Алматы 8 сентября 2017 г. Ссылка:
<https://drive.google.com/drive/u/2/folders/0B03OKAm0y5QKUFh1TGN5NW83YUE>.
20. Мельдаханова М.К., Калиева С.А., Кошанов А.К., Гайсина С.Н., Додонов В.Ю. Приоритеты социальной модернизации Казахстана: коллективная монография / Под ред. Академика А.А.Сатыбалдина. Алматы: Экономика институты 2017.- 292 б.
- 21.Калиева С.А., Байтасов А. Социальная ответственность бизнеса / Менеджмент. Теория и практика Казахстана: Оқулық / ұжымд авторлар / редакциялаған А.Н. Тулембаева. 2-е басылымы. – Алматы: Group 2017. – 135-158 б Алматы: group 2017.
- 22.Калиева С.А. Особенности трудовой миграции в Республике Казахстан // Общество и экономика. – Москва (Россия). – 2017. - №3. - С.150-172. Москва (Россия). – 2017. Халықаралық ғылыми және қоғамдық саяси журнал «Общество и экономика».
- 23.НОВОЖЕНОВ В. А., 2017а. Древнейшие возничие Евразийской степи // *Горизонты цивилизации*, № 8, – Челябинск: Аркаим, 2017. – 170-220 б. (ISSN: 2413-0125).
- 24.НОВОЖЕНОВ В.А., 2017б. Индоиранская мифологическая традиция в петроглифах Казахстана и Центральной Азии: миф о сотворении человека

- и о «чудесной» повозке // Религии Казахстана и Центральной Азии на Великом Шёлковом пути / К.М.Байпаков (ред.), В.А.Новоженов (отв. ред.). 12–13 маусым 2017 жылғы Халықаралық ғылыми практикалық конференция материалы. Алматы: ЮНЕСКО Мәдениеттерді жақындастыру орталығы, 2017. – 334-358 б.
25. НОВОЖЕНОВ В. А., 2017в. «Казахская степь и происхождение скифо-сакской изобразительной традиции» // Материалы Круглого стола в Институте археологии РАН и на кафедре археологии МГУ. желтоқсан 2016 жыл. // КСИА. – М: Институт археологии, МГУ, 2017. – баспасөзде .
26. NOVOZHENOV V. A., 2017 г. Bronze Age Trans-Eurasian Communications. In: Sixth International Congress of Eurasian Archaeology. Eurasian Prehistory, ICEA 2017 BUCA, Abstracts / A. Semih Güneri (Editor). – Izmir: Dokuz Eylül University, 2017. – P. 56-58.
27. НОВОЖЕНОВ В. А., ФРИБУС А. В., 2017 д. Изобразительные памятники Казахской степи – маркёры миграций населения // V (XXI) Всероссийский археологический съезд [Электронный ресурс]: сборник научных трудов / отв. ред. А. П. Деревянко, А. А. Тишкин. – Электрон. текст. дан. (36,739 Мб). – Барнаул: ФГБОУ ВО «Алтай мемлекеттік университеті», 2017. – 761-762 б.
28. Байпаков К. М., Новоженов В. А., 2017 ж. О древнейших коммуникациях Евразии // Великие переселения в древней Передней Азии: движение, обмена и социальные трансформации. Халықаралық конференция материалы. – Париж. ЮНЕСКО. 29-30 қараша 2016 ж. – Алматы: Мәдениет қоры, 2017. – 178-210 б.
29. Новоженов В.А., Бедельбаева М.В., 2017. Изобразительные традиции в наскальном искусстве Сарыарки (Казахстан) // Ойрад монголчуудын биет бус соёлын өв. Олон улсын эрдэм шинжилгээний V хурлын илтгэлийн эмхэтгэл. (Материалы V международной научной конференции по ойратоведению в г. Хобд, Монголия, на монг. яз). / Отв. ред. Ч. Мөнхбаяр. – Улаанбаатар: изд-во Хобдского университета, 2017. – С. 187-200. (ISBN 978-99978-2-129-4).
30. Новоженов В.А., 2017в. Роль инноваций в системе древнейших коммуникаций Евразии // Археологическое наследие Центрального Казахстана: изучение и сохранение / А.З.Бейсенов, В.Г.Ломан (отв. ред.). Сборник научных статей, посвящённый 70-летию организации Центрально-Казахстанской археологической экспедиции Академии наук Казахстана. Том 2. – Алматы: Научно-исследовательский центр истории и археологии «Бегазы-Тасмола», 2017. – С. 250-259. (ISBN 978-601-7312-69-5 (71-8)).
31. Нұржанов А.А. The Great Silk road is the way of the civilization dialogue. Scientific journal «Fundamentalis scientiam» №2 (3), 2017. Madrid, Spain.

32. Нұржанов А.А. Тюрки на Великом Шелковом пути. III Международный конгресс средневековой археологии евразийских степей «Между Востоком и Западом: движение культур, технологий и империй». г. Владивосток, РФ. 2017.
33. Нұржанов А.А. Археологическое изучение древнего Тараза. Сборник «Туркестанский сборник». №5. г. Тараз.
34. Нұржанов А.А. Конь – феномен цивилизаций Древних тюрков. Материалы международной научно-методической конференции «IX Оразбаевские чтения» по теме «Современные методы и подходы в изучении историко-культурного наследия Казахстана и сопредельных стран», приуроченной к 95 летию А.М. Оразбаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 337 с.
35. Нұржанов А.А. Торговые и культурные связи Тюркских государств в эпоху средневековья. Халықаралық ғылыми практикалық конференция материалы «Развитие мировой исторической науки: уроки истории и альтернативы». Алматы, 28 сәуір 2017.
36. Нұржанов А.А. Городская цивилизация тюркских государств Жетысу. Вестник КазНПУ// Серия исторические и социально-политические науки. №4 (53), 2017.
37. Нұржанов А.А. Городская цивилизация тюркских государств Жетысу. Вестник КазНПУ// Серия исторические и социально-политические науки. №2 (53), 2017.
38. Нұржанов А.А. Жамбыл археологиялық пунктін ұйымдастыру мен қызметіндегі Г.И. Пацевичтің рөлі. Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы // тарих және саяси-әлеуметтік ғылымдар сериясы. №2 (53), 2017.
39. Нұржанов А.А. Культурные ценности тюркских племен в VI-XII вв. История Казахстана: преподавание в школе. Республикалық ғылыми әдістемелік журнал. – 2017. – №6 (170).
40. Нұржанов А.А. Зубная щетка из городища Кастек. Археология евразийских степей. № 1 2017. – Казань: Издательский дом «Казанская недвижимость», 2017; Институт археологии им. А .Х. Халикова АН РТ, 2017. – 380б.
41. Нұржанов А.А. Особенности развития нумизматики Средней Азии и Казахстана в период Средневековья (VII-XVIII вв.). История и культура народов Юго-Западной Сибири и сопредельных регионов (Казахстан, Монголия, Китай): халықаралық ғылыми практикалық конференция материалы (22-24 мамыр 2017 жыл) / Отв. ред. Ф.И. Куликов. – Горно-Алтайск: БИЦ ГАГУ, 2017. – 427 б.
42. Байпақов К.М., Терновая Г.А. Казахстан // Традиционные верования и шаманизм. Т. I. Самарканд: Mega Basim, 2016. 9–92 б
43. Байпақов К.М., Терновая Г.А. Предисловие // Традиционные верования и шаманизм. Т. I. Самарканд: Mega Basim, 2016. 5–8 б.

44. Байпақов К.М., Терновая Г.А. Казахстан // Зороастризм и культуры маздеистского круга. Т. II.Самарканд: Mega Basim, 2017..8–75б.
45. Байпақов К.М., Терновая Г.А. Предисловие // Зороастризм и культуры маздеистского круга. Т. II.Самарканд: Mega Basim, 2017. 4-7 б.
46. Сыдықов А.Ж., Нурпейсов М.М. «К вопросу генезиса культовых памятников РЖВ в Жетысу» // Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер. Халықаралық конференция материалы 2017.
47. Әшімова С.Ә. «Шалкөде жайлауындағы киелі жерлер» // Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер. Халықаралық конференция материалы 2017.

II. МӘДЕНИ-БІЛІМ БЕРУ ҚЫЗМЕТІ

2.1. Семинарлар – 6, тренинг- 1, форумдар -2

7 сәуірде «Арамыздағы бейбітшілік пен өзара түсіністік» атты ғылыми-танымдық семинар, «Жастар арасындағы жанжалдардың алдын алу, жолын кесу және жою» атты семинар-тренинг. Қоғамдық келісім ҚМБ.

17 мамыр «Ұлы Жібек жолы: бейбіт қатар өмір сүру және мәдениетті өзара байыту тарихы» - семинар, Алматы қаласы музейлер бірлестігі.

14 қарашада «Қазақстан Республикасы және Әлемдегі теңдестірілген әлеуметтік-экономикалық даму бағдарламасы» ғылыми-білім беру форумы өткізілді.

21 қарашада Орталықтың жұмысының маңызды бөлігі БАҚ-мен өзара тығыз байланыста. «БАҚ-ның ақпарат көзі ретіндегі рөлі және түрлі мәдениеттер мен діндер туралы білімді тарату» семинар және «Ақпарат және коммуникация саласындағы жаңа технологиялар» атты тренинг өткізілді.

5 желтоқсанда «Қазақстандағы көпші-қон мәселелері: иммиграция және эмиграция. Факторлар, зерттеулер, болжамдар» атты семинар өткізілді. Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханасы.

2.2 Дәрістер - 3:

1. «БҰҰ мерекелерін ескере отырып, мәдениеттерді жақындастыру орталығының тұжырымдамасын насихаттау саласындағы бастамаларды дамыту және қолдау». 16 қыркүйек 2017 жыл. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті.

2. «Қазақстандағы конфессияаралық қатынастар: бейбіт қатар өмір сүрудің ғасырлық тәжірибесі». 10 қазан, Д.А.Қонаев атындағы Еуразиялық заң академиясы.

3. «11 желтоқсан 2017 жыл. «Түркілердің шығу тарихы». Алматы қаласы. «Түркілер тарихы мен мәдениеті» қоғамы.

2.3. Дөңгелек үстелдер - 19

Орталықтың қызметкерлері мемлекеттік мерекелерді, тарихи мерейтойлармен атаулы күндерді мерекелеуге байланысты әртүрлі іс-шараларды өткізді.

Саяси қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күніне, Жеңіс күніне, Астана күніне, Конституция күніне, ҚР Тұңғыш Президенті күніне «Ел қолдаған Елбасы», Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне, «Орта Азия: әлеуметтік модернизация проблемалары мен басымдықтары», «Рухани келісім күніне арналған «Бейбітшілік пен келісімнің қазақстандық моделі», «Алаш қозғалысы» идеясы және Тәуелсіз Қазақстан», «Орбұлақ шайқасына - 375 жыл», «ЭКСПО-2017» мамандандырылған халықаралық көрмесіне арналған «Қуат әлеміне Бейбітшілік пен келісіммен» атты дөңгелек үстелдер өткізілді. Сонымен қатар Елбасының жыл сайынғы Жолдауын талқылауға, түсіндіруге арналған іс-шаралар өткізілді.

Музей мәдениетаралық диалог үшін ыңғайлы алаң болып табылады. Осыған орай «Музей: болашағы және жаңа даму мүмкіндіктері. Музей - мәдени байланыстар алаңы, әлеуметтік институт және ақпараттық орталық» атты дөңгелек үстел ұйымдастырылды. 29 қараша. Алматы қаласы тарихы музейі.

2 маусым «Мемлекеттік рәміздер - Тәуелсіздіктің жарқын бейнесі» және Қазақстан халқы Ассамблеясымен бірлесе отырып, Тәуелсіздік күніне арналған Орталық қызметкерлерінің ғылыми жұмыстарына арналған көрме ұйымдастырылды.

2.4. Орталық туралы бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабарлар мен жарияланымдар:

1. Телеарна «Хабар», бағдарлама «Новости», сілтеме <http://24.kz/ru/news/social/item/188554-v-almaty-zavershaetsya-rekonstruktsiya> 2017 ж. 25 шілдеде трансляция болды.
2. Телеарна «Хабар», таңертеңгілік бағдарлама «Жаңа күн» орыс, қазақ тілдерінде. Халықаралық ғылыми практикалық конференция материалы «Ұлы Жібек жолындағы Қазақстан мен Орта Азиядағы діндер» орыс тілінде 19 маусымда 2017 жыл: <http://khabar.kz/kz/telezhobalar/zha-a-k-n>, Қазақ тілінде шығарылым 19 маусым 2017г.: <http://khabar.kz/kz/telezhobalar/zha-a-k-n>;
3. Телеарна «Хабар», таңертеңгілік бағдарлама «Жаңа күн» Байпакованың кітабының тұсаукесері, шығарылым 23 тамыз 2017 ж., сілтеме: <http://khabar.kz/kz/telezhobalar/zha-a-k-n>;

4. «31 канал», шығарылым «Информбюро», 4 қыркүйек 2017 ж., сюжеттің ұзақтығы 18 минут 25 секунд сілтеме : <http://informburo.31.kz/1378;>
5. Телеарна «Қазақстан», бағдарлама «Жаңалықтар» «ЭКСПО» КӨРМЕСІ АЯСЫНДА ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СИМПОЗИУМ ӨТТІ, шығарылым 5 қыркүйек 2017 ж., сілтеме: <http://kaztrk.kz/news/expo2017/ekspo-kormesi-ayasynda-halyqaralyq-simpozium-otti-101482;>
6. Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің «Орталық коммуникациялар қызметі»: [http://www.ortcom.kz/event/v-ramkah-mezhdunarodnogo-simpoziuma-velikij-shelkovyj-put-dialog-sblizheniya-kultur-srednevekovya-sostoitsya-prezentatsiya-unikalnoj-3-h-tomnoj-monografii-akademika-nan-rk-karla-moldahmetovicha-bajp/;](http://www.ortcom.kz/event/v-ramkah-mezhdunarodnogo-simpoziuma-velikij-shelkovyj-put-dialog-sblizheniya-kultur-srednevekovya-sostoitsya-prezentatsiya-unikalnoj-3-h-tomnoj-monografii-akademika-nan-rk-karla-moldahmetovicha-bajp/)
7. «Экспресс К газеті», мақала «Кубик Рубрука», 4 қыркүйек 2017 ж, Автор: Виктор Максимов. Сілтеме: https://express-k.kz/news/tekhnologii/kubik_rubruka-107197;
8. «Литер газеті», мақала «Все труды Карла Байпакова вошли в новый трехтомник», 4 қыркүйек 2017 ж., сілтеме: <https://liter.kz/ru/articles/show/36372-yse-trudy-karla-baipakova-voshli-v-novyi-trehtomnik;>
9. Телеарна «Хабар», таңертеңгілік бағдарлама «Жаңа күн» Халықаралық симпозиум материалы «Ұлы Жібек жолы : ортағасырдағы мәдениеттерді жақындастыру және сұхбат (Гильом де Рубрук саяхаты 1253 жыл)» Астана, 4 қыркүйек ЭКСПО 2017 , 8 қыркүйек 2017 ж., қазақ тілінде, сілтеме: <http://khabar.kz/kz/telezhobalar/zha-a-k-n;>
10. Телеарна «Хабар», таңертеңгілік бағдарлама «Жаңа күн» Халықаралық симпозиум материалы «Ұлы Жібек жолы : ортағасырдағы мәдениеттерді жақындастыру және сұхбат (Гильом де Рубрук саяхаты 1253 жыл)» Астана, 4 қыркүйек ЭКСПО 2017 , 14 қыркүйек 2017 г., орыс тілінде, сілтеме: <http://khabar.kz/kz/telezhobalar/zha-a-k-n;>
11. Облыстық телеарна, «Жетысу» арнасы», бағдарлама «Болмыс», тақырып «Талдықорған қаласының тарихы» наурыз 2017 ж. Дөңгелек үстел – сұхбат, пікірталас;
12. ЮНЕСКО II Халықаралық Жастар форумы «Сотрудничество молодежи в области укрепления межкультурного диалога и профилактике насильственного экстремизма», Алматы 8 қыркүйек 2017 ж. Сілтеме: <https://drive.google.com/drive/u/2/folders/0B03OKAm0y5QKUFh1TGN5NW83YUE>.
13. Өсімталдық мінез сыры. Қалиева С.А. «Қазақ әдебиеті» газеті. 16.06.2017 №25 (3555).- С.12
14. Активное участие в соцсетях (Фейсбук) по проблеме сохранения и спасения

- культурного наследия. Информация и авторские фотографии используются интернет изданиями и порталами: NUR.kz; Tengri News; Rambler, другими иностранными информагентствами во всем мире.
15. 2017 жылдың шілде айында «Жаңа Жібек Жолы» атты деректі фильм жасауға қатысты. Даярлаған: Студия Марк - 2.
  16. «Национал Джиографик» телекомпаниясы ұсынған «Күлтегін: жаңа көзқарас» атты әйгілі түрік әскерінің көшбасшысы туралы фильмде ғылыми кеңесші, сарапшы және продюсер ретінде қатысу. Даярлаған: 31 арна, күз - қыс 2017 жыл.
  17. 2017 жылдың қараша, желтоқсан айларында В.А.Новоженов «Казахстанская правда» газетіне сұқбат берді.
  18. 2017 жылы 10 қаңтар айында В.А.Новоженов Караван газетіне сұқбат берді.
  19. Нұржанов А.А. Кастек қалашығы ашық аспан астындағы музей болуы мүмкін. 6 маусым 2017 ж.
  20. Нұржанов А.А. Кастек қалашық аумағы жеке меншік қолда. 5 маусым 2017 ж.
  21. Нұржанов А.А. Жетісудағы көне шаһар Қастекте археологиялық қазба жұмыстары жүріп жатыр. 5 маусым 2017 ж.
  22. Капалбеков Н. «Ұстаз». Жұлдыз журналы. 5 мамыр 2017 ж.
  23. Капалбеков Н. «Батырлығын Кәшкенің ел болып оны жырлады». Ана тілі. № 48 (1410). 30 қараша - 6 желтоқсан.
  24. Капалбеков. «Кәшке батыр». Алматы, «Эверест-принт» 2017ж.
  25. Байпаков К.М., Новоженов В.А., Алтынбекова Э.К., 2017. Новые достижения казахстанских археологов и новые перспективы исследований // Промышленность Казахстана. – № 1 (100), 2017. – б. 94-97. ISSN 1608-8425.